

Suomen Kuntoutusyrittäjät ry:n kirjalliset kommentit Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön 14.3.2018 järjestämään maakuntien asiakirjamallien luonnosten kuulemistilaisuuteen

kirjaamo@stm.fi
anne.arvonen@stm.fi

STM091:00/2017
STM/3421/2017

Lausuttavat asiakirjat:

1. Maakunnan tekemän hallintopäätöksen malliehdot (luonnos)
2. Hallintopäätöksen liitteeksi tuleva Palvelukuvausmalli (luonnos)
3. Palveluntuottajan ja maakunnan välillä laadittavan Sopimuksen mallipohja (luonnos)

Yleisiä huomioita kaikista lausuttavista asiakirjoista

Lausuttavana olevista asiakirjoista puuttuvat asiakassetelipalveluntuottajille ja henkilökohtaisen budjetin palveluntuottajille suunnatut sopimus- ja hallintopäätösmallit. Myös niiden asiakirjamallien huolellinen valmisteleminen on tärkeää, sillä henkilökohtainen budjetti ja asiakasseteli ovat pk-yrityksille erityisen tärkeitä väyliä uusille sote-markkinoille. Jos niiden kriteerit eivät ole asianmukaisia, saattaa pienten palveluntuottajien pääsy markkinoille estyä. 95 % sote-alan 18 700:sta yrityksestä on näitä alle 10 henkeä työllistäviä mikroyrityksiä.

1. Maakunnan tekemän hallintopäätöksen malliehdot (luonnos)

1.1.2 kohta 6 kommentti:

Nyt kohdassa lukee

”Ehdot koskevat kaikkia valinnanvapauslain mukaisia palveluntuottajia maakunnassa”

Kohtaa tulisi korjata siten, että siinä lukee:

”Ehdot koskevat kaikkia valinnanvapauslain mukaisia *suoran valinnan* palveluntuottajia maakunnassa”

Jollei tätä muutosta tehdä, on vaarana että hallintopäätöksen ehtoja palveluntuottajille sovelletaan myös henkilökohtaisen budjetin ja asiakassetelin palveluntuottajille, mihin tämä hallintopäätös ei sellaisenaan sovellu lainkaan.

2.1 kohta 9 kommentti:

Kohtaan olisi syytä lisätä viittaus potilaslain 5 §:n mukaisesta asiakkaan tiedonsaantioikeudesta (jatkohoitovaihtoehdot) ja sen täyttämisestä suhteessa esimerkiksi asiakasseteliin.

Nyt kohdassa linjataan, että palveluntuottajan on tehtävä asiakasta koskevat hoitolinjaukset ja muut ratkaisut yhteisymmärryksessä asiakkaan kanssa. Asiakkaan tiedonsaantioikeus on tässä tärkeässä asemassa.

2.2 yleinen kommentti:

Palvelutarjoajan on päätöksen mukaan annettava asiakkaan oikeuksista tietoa puolueettomalla tavalla. Suomen Kuntoutusyrittäjät ry:n kokemusperäinen huoli on, että asiakkaan saama tieto ei välttämättä ole aina puolueetonta. Maakunnan on kyettävä valvomaan asiakkaan saaman tiedon puolueettomuutta ja palveluohjauksen neutraaliutta.

2.2 kohta 1 kommentti:

Kohdassa kirjoitetaan että ”Palveluntuottaja on velvollinen huolehtimaan siitä, että sen vastuulla oleva henkilöstö on näistä (palveluntuottajan velvollisuudet asiakkaan valintatilanteissa) tietoinen”.

Kohtaan on syytä lisätä lause:

”Palveluntuottajan tulee huolehtia oman toimintansa lisäksi siitä siitä, että myös tämän käyttämät alihankkijat ovat tietoisia asiakkaan valintatilanteisiin liittyvistä velvollisuuksista”

2.2 kohta 13 kommentti:

Kohdassa veloitetaan palveluntuottajaa antamaan asiakkaalle puolueetonta neuvontaa ohjausta ja tukea kiireettömän sairaanhoidon läheteiden osalta. Asiakkaan valintamahdollisuuksista ja tiedonsaannista on huolehdittava vastaavalla tavalla läheteiden lisäksi myös asiakassetelin myöntämisen yhteydessä.

3.3 kohta 6 kommentti:

Todistuksia työeläkevakuutuksien ottamisesta, työtaturmavakuutuksista tai työterveyshuollon järjestämisestä on mahdoton vaatia, mikäli sote-keskuksen koko työvoima koostuu pelkästään alihankkijoista ja yrittäjistä. Tapaturmavakuutus ei ole yrittäjille pakollinen ja työntekijän eläkevakuutuksen sijaan yrittäjät vakuutetaan yrittäjän eläkevakuutuksella. Kohtiin d), e) ja f) on syytä jokaisen alkuun lisätä maininta:

”Mikäli palveluntuottajalla on palveluksessaan työntekijöitä”

3.3 kohta 7 kommentti:

Kohdassa pitäisi ilmeisesti lukea ”Valinnanvapauslain 99 §:ää”, ei siis 98 §:ää kuten luonnoksessa lukee.

3.5 yleinen kommentti:

Hyväksymisen peruuttamista tulee tarkentaa siten, että peruutustilanteissa peruutuksen voimaantulo selviää mahdollisimman tarkasti. Nyt hallintopäätöksestä ei suoraan käy ilmi astuuko peruutus heti voimaan vai vasta tietyn ajan kuluttua. Tämä onnistunee lisäämällä hallintopäätökseen kirjaus:

”Maakunta ilmoittaa viimeistään peruutusilmoituksen antamisen yhteydessä peruutuksen voimaantuloajan ja -päivämäärän.”

4.2 yleinen kommentti:

Kohdassa 4.2 ei huomioida Kelan kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 9 §:n mukaista kuntoutussuunnitelmaa lainkaan. Kyseisen lain nojalla suunnitelma on laadittava hoitovastuussa olevassa julkisen terveydenhuollon yksikössä. Hallintopäätöksessä on syytä päättää kuuluuko suunnitelman laatiminen sote-keskuksen vastuulle vai ei.

4.2.2 kommentti:

Kappaleeseen tulisi lisätä uusi kohta 9 jossa palveluntuottaja veloitetaan huolehtimaan siitä, että asiakas on tietoinen mahdollisesta oikeudestaan asiakasseteliin ja siitä että tämä voi itse valita asiakassetelipalveluntuottajan täysin riippumatta valitsemastaan sote-keskuksesta.

4.2.3 kohta 3 kommentti:

Kohtaan on selvennettävä, sallitaanko (hoidon tarpeen arvioinnista erillinen) *kuntoutustarpeen arviointi* tuotettavaksi alihankkijoilla. Kuntoutustarpeen arvioinnissa on hyvä voida hyödyntää alan erityisosaajia, joita löytyy lähinnä nimenomaisista kuntoutusyrittäjistä. Nyt kohdasta ei selvästi ilmene voidaanko kuntoutustarpeen arviointi suorittaa alihankintana.

4.2.3 kohta 5 kommentti:

Maakunnalla tulisi olla oikeus saada ilman erillistä korvausta myös kaikki muu potilaan hoidossa syntynyt tieto ja materiaali. Erillismaksutonta tiedonsaantia ei ole syytä rajata pelkästään palvelutarpeen arviointiin.

4.2.3 kohta 8 kommentti:

Jotta tarpeettomilta päällekkäisiltä kustannuksilta säästyttäisiin, tulisi uuden palvelutarpeen arvioinnin tekemistä maakunnassa pyrkiä välttämään, mikäli vastaava palvelutarpeen arviointi on tehty jo sote-keskuksessa eikä uudelle arvioinnille ole erityisiä perusteita.

4.2.4 kohta 6 kommentti:

Maakunnan on toimitettava maksuton tai kohtuuhintainen sähköinen asiakaspalautejärjestelmä jota palveluntuottajat voivat käyttää. Kalliiden ja erikseen maakunnan tietopalveluihin integroitavien järjestelmien hankkimisvelvollisuus suosii suuria palveluntuottajia perusteettomasti pienten palveluntuottajien kustannuksella.

4.3 kohta 3 kommentti:

Palveluntuottajan velvoite jakaa asiakasta koskevia tietoja kaikille hoitoon osallistuville tahoille ilma eri maksua on hyvä ja erityisen kannatettava!

4.4. kohta 11 kommentti:

Palveluntuottaja on sitoutettava noudattamaan kulloinkin alalla voimassaolevaa yleissitovaa työehtosopimusta, mikäli tällainen on. Esimerkiksi yksityisten terapia-alojen yrityksissä yleissitovia työehtosopimuksia ei ole.

Kohtaa onkin syytä muuttaa kuulumaan seuraavasti:

”11. Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan kulloinkin voimassaolevia yleissitovia työehtosopimuksia sikäli kuin voimassa oleva lainsäädäntö tätä kyseiseltä yritykseltä edellyttää. Palveluntuottaja vastaa kaikista työnantajavelvoitteista.”

4.6.1 kommentti:

Osa toiminnoista on syytä sallia tuotettavaksi palveluntuottajan omien tilojen lisäksi myös alihankkijoiden tiloissa. Esimerkiksi kuntoutustarpeen arvioinnin osalta saattaa alihankkijan tiloista löytyä sellaisia asiakkaan toimintakyvyn mittaamiseen liittyviä apuvälineitä joita sote-keskuksissa ei yleisesti ole käytössä tai käytettävissä.

4.8.1 kohta 10 kommentti:

Kohdassa edellytetään, että palveluntuottaja ilmoittaa julkisessa tietoverkossa palveluun pääsyn tosiasialliset odotusajat lainsäädännön ja maakunnan päättämän menettelytavan mukaisesti. Jotta pienyritykset voivat toimia markkinoilla, sen on riitettävä, että palveluntuottaja voi ilmoittaa odotusajat maakunnan järjestämän palvelun kautta (esim. Suomi.fi).

4.9.3 kohta 3 kommentti:

Opiskelijoiden ottaminen voi olla erityisesti pienille yrityksille haasteellista. Isoilla toimijoilla opiskelijoiden huomioiminen kapitaatiomaksuilla ei aiheuttane ongelmia.

5.2 kohta 2 kommentti:

Palveluntuottajan on voitava käyttää kuntoutustarpeen arviointiin alihankintaa kuntoutustarpeen arvioinnin edellyttämän erityisosaamisen (ja mahdollisen erityislaitteiston) vuoksi. Tämä voisi auttaa erityisesti pieniä sote-keskuksia kun nämä voivat ostaa kuntoutukseen liittyvän erityisosaamisen yrityksen ulkopuolelta alihankintana.

6.1 kohta 1 kommentti:

Työntekijän eläkelakia ja tapaturma- ja ammattitautilain mukaisia vakuutuksia ei pidä kategorisesti edellyttää jos sote-keskuksessa ei ole yhtään työsuhteista henkilökuntaa. Tämä on mahdollista jos sote-keskus on perustettu yrittäjätyövoimaa käyttäen (kts. yllä 3.3 kohta 6 kommentti)

6.2 kohta 5 kommentti:

15 % vakuus on kova vaatimus erityisesti aloittaville yrityksille. Sote-alalla konkurssiriski on keskimääräistä yritystoimintaa huomattavasti pienempi, jolloin 15 % vaatimusta voidaan pitää tarpeettoman kovana. Jos vaatimuksessa pysytään, tulisi valtion järjestää vakuus esimerkiksi vakuutus pohjaisesti rahoitetun järjestelmän kautta. On myös mahdollista, että yksityiset vakuutusyhtiöt tekevät tämän, mutta sellaisen syntymisestä automaattisesti ei ole mitään takeita. Vakuutus pohjaisia maksukyvyttömyysvakuuksia käytetään nykyään yleisesti esimerkiksi rakennusalalla (rakennusvirhevakuutukset).

6.3.1 kohta 2 kommentti:

Maakunnalla on oltava valmis malli palveluntuottajan toiminnan valmius- ja varautumissuunnitelmaksi. Tällaista mallia on pidettävä yleisesti saatavilla helposti muokattavassa digitaalisessa muodossa.

6.3.1 kohta 5 kommentti:

Palveluntuottajille esitetty vaatimus palveluiden tuottamisesta lakon aikana on mahdoton toteuttaa ilman lakko-oikeutta rajoittavaa lainsäädäntöä, jolla yksityinen työnantaja voisi pakottaa työntekijän töihin. Lähtökohtaisesti lakon täytyy olla *force majeure* -este, joka vapauttaa palveluntuottajan osaltaan vastuusta.

6.5 kohta 1 kommentti:

Exit-suunnitelman laatiminen kaikissa tapauksissa, kuten pienissä yrityksissä, ei liene tarpeen. Jos kuitenkin sen katsotaan olevan tarpeen, on maakunnan toimitettava yleisesti saatavilla oleva mallisuunnitelma erityisesti pienille yrityksille.

9.1 kohta 1 kommentti:

Kohdassa on syytä huomioida myös se, että uusi asiakastietolaki (2018) on suunnitelmien mukaisesti voimassa maakuntien aloittaessa ja 2007 asiakastietolaki vastaavasti kumottu.

9.1 kohta 6 kommentti:

Mitä tarkoitetaan THL:n ylläpitämällä rekistereillä? Jos tällä tarkoitetaan Hilmo ja avohilmo-järjestelmää, tulee integraatio siihen suorittaa yksistään Kanta-palveluiden avulla. Kaikki erilliset integraatiovaatimukset estävät korkean hintansa vuoksi tehokkaasti pieniä palveluntuottajia perustamasta sote-keskuksia.

9.1 kommentti:

Kappaleeseen tulisi lisätä uusi alakohta 9. joka velvoittaa palveluntuottajaa siihen, että tämä kykenee erottamaan järjestelmistään myös sellaisen maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvan asiakastiedon joka ei mene (vielä) Kantaan.

Kohta voi kuulua seuraavasti.

”9. Palveluntuottajan on kaikissa tilanteissa kyettävä erottamaan muista hallinnoimistaan asiakastiedoista sellainen maakunnan järjestämisvastuulle kuuluva potilas- ja asiakastieto jota ei ole talletettu Kanta-palveluihin.”

9.3 kohta 1 kommentti:

THL:n (muuttuvien) määräysten sijaan yksinkertaisempaa olisi viitata pelkästään asiakastietolaissa hyväksytyihin ja yhteistestattuihin Kanta-yhteensopiviin tietojärjestelmiin.

2. Hallintopäätöksen liitteeksi tuleva Palvelukuvausmalli (luonnos)

2.2 kommentti:

Palveluntuottaja on velvoitettava antamaan puolueetonta tietoa myös asiakasseteliin liittyviin valintatilanteisiin.

4.2.1.1 kommentti:

Kuntoutustarpeen arviointi on voitava teettää kokonaan tai osittain paitsi alihankkijan toimesta myös alihankkijan tiloissa kun tämä on asiakkaan edun mukaista, esimerkiksi paremman osaamisen tai erityisvälineistön vuoksi.

Samoin erikoisalojen konsultaatiot on voitava tuottaa alihankkijan tiloissa milloin tämä on asiakkaan edun mukaista.

9.3 kommentti:

Maakunnan on toimitettava kohtuuhintaiset tai maksuttomat järjestelmät mikäli palveluntuottamiseen tarvitaan muita tietojärjestelmiä kuin Kanta-yhteensopivia potilastietojärjestelmiä.

3. Palveluntuottajan ja maakunnan välillä laadittavan Sopimuksen mallipohja (luonnos)

6.1 kommentti:

Työsuhteisiin perustuvia työeläke ja tapaturmavakuutuksia ei pidä kategorisesti edellyttää kaikilta palveluntuottajilta, koska sote-keskus voidaan perustaa myös pelkällä yrittäjätyövoimalla jolloin tällaisia vakuutuksia ei tarvita (kts. yllä hallintopäätöksen 3.3 kohta 6 kommentti).

10.2 kommentti:

Korvauksiin on syytä lisätä uutena kohtana maininta kulloinkin voimassa olevan lainvoimaisen tulkinnan mukaisesti perittävästä arvonlisäverosta. Mikäli arvonlisäveroa vaaditaan esimerkiksi verotarkastuksen yhteydessä maksettavaksi jälkikäteen, olisi maakunta sopimuksen ehtojen mukaan velvollinen suorittamaan asiassa saadun lainvoimaisen tuomion tai sovinnon jälkeen palveluntuottajalle myös tällaisen jälkikäteen maksettavaksi vaaditun arvonlisäveron osuuden.

Helsingissä 12.3.2018 Suomen Kuntoutusyrittäjät ry:n puolesta

Leila Salonen
toiminnanjohtaja
Nuijamiestentie 5 B, 00400 Helsinki
040 749 8706, vaihde 010 279 3300
leila.salonen@kuntoutusyrittajat.fi

Juhani Saarinen
lakimies, varatoiminnanjohtaja
Nuijamiestentie 5 B, 00400 Helsinki
040 723 8928
juhani.saarinen@kuntoutusyrittajat.fi